

Указание за кандидатстудентския изпит по български език - тест и есе за специалностите: Педагогика на обучението по физическо възпитание; Философия; Социология; Културология; Психология; Право; Международни отношения; Публична администрация; Стопанско управление; Счетоводство и контрол; Финанси; Маркетинг; Туризъм;

Целта на изпита по български език е да се проверят знанията на кандидатите за правописната, пунктуационната и граматическата норма на съвременния български език, да се оценят уменията им за изграждане на текст.

Първата задача е тест върху правописа на отделни думи. Задачата съдържа четири колони с по 10 думи във всяка (общо 40), някои от които са изписани погрешно. Кандидатите трябва да подчертаят с една права черта само грешните от тях.

Втората задача включва текст, в които са допуснати граматични и правописни грешки от различен характер: при употреба на пълен и кратък член, употреба на главни и малки букви, употреба на задължителни падежни форми и т.н. Грешките се поправят върху самия текст.

Третата задача е пунктуационна. Поставят се пропуснатите препинателни знаци, без да се променят границите на изреченията.

Четвъртата задача изисква да се напише текст в рамките на 2-3 страници по дадена тема с най-обща морално-етична, социалнополитическа, литературна или културологична проблематика. Тя е свързана с изучавания в училище литературен материал, но по-скоро вниманието се насочва към показване общата култура на кандидата и уменията му да създава текст.

Задачите отразяват нормите на съвременния български език, кодифицирани в "Правописния речник на съвременния български език" под редакцията на Ел. Георгиева и В. Станков, София, БАН, 1983. Изпитът включва учебно съдържание, заложено в програмите и учебниците по български език и литература за 4-12 клас на СОУ.

Примерен вариант

Задача 1. Подчертайте с права линия думите, които са изписани грешно.

1. индивидуален	21. мараториум
2. калколира	22. консолидирам
3. барелев	23. екстакада
4. казуистика	24. генеален
5. синоидален	25. перифраза
6. парафраза	26. екскурс
7. епидемолог	27. куаголант
8. генетик	28. перетонит
9. мономент	29. модус
10. прецезирам	30. еклектизам
11. есеис	31. ентосиазъм

12. визоален	32. индексация
13. сонаграф	33. мотация
14. индеректен	34. езкиз
15. еолит	35. дидагтика
16. консолтирам	36. транскрипция
17. екстас	37. индетерминизъм
18. монопол	38. казуз
19. сомнамбул	39. ексекорт
20. дисслокация	40. синегдоха

Задача 2. Отстранете граматическите и правописните грешки в текста. Зачертавайте, добавете или напишете под мястото на грешката буквите, които са в повече, липсват и т.н. без да променят пунктуацията.

“... Дали е вярно твърдението на Дейл Карнеги, че ако човека се държи така, сякъш е щастлив, той на истина ще се почувства щастлив? Вярноста му би означавала, че всичко – желаниа и мечти, биха могли да се превърнат в истина, но така ли е в същност? Знаеме, че непрекъснато ни хипнотизира най-великия хипнотизатор – реалноста, и неговия главен агент – човешкото въображение. За това и всичко, което става и за което мислиме, би следвало да ни вношава себе си. Това обаче е така само ако го приемеме със свободната ни воля. Пълнокръвния живот е даден само на енергичният и смелият. Само енергичният и смелият прави животът такъв, какъвто желае. Те не падат духум, а когато са сръзени, се връщат към усновете им, вдигат се отново и продължават напред. Те живеят с вътрешната обеденост, че след слънчевият ден назрява буря и след подемът следва спада, но затова пък спада подготвя възможността за новия подем ...”

В. Леви (По “Изкуството да владееш себе си”)

Задача 3. Поставете пропуснатите препинателни знаци, без да променят границите на изреченията в текста.

“... Стоях пред гроба на баща ми съзнавайки че годините бяха отлетели но спомените бяха оживели. Все още се разказваха пословиците пълни с житейска опитност и приказките изпълнени с мъдрост и жизнена правда и никой не се питаше за това кой е скромният автор на тези прости и прекрасни творения. Щастлив бях при мисълта че днес след толкова години когато застанал пред немия гроб можах да усетя и разбера чувството какво е нещо скъпо за тебе да остане в народната памет. Зная че бащините пословици и приказки превърнали се в народни ще се предават ще ги слушат с наслада и децата малко преди да заспят ще радват душите както и ще сгряват сърцата. Гордея се с баща ми който учил се сам на грамотност събирал децата и със свои средства отворил училище. Повикал свой приятел прочут граматик и възрожденец да ги учи на четмо и писмо. И тези възпитаници на тази примитивна школа възкресиха едни от най-възвишените народни добродетели ...”

Елин Пелин (По “Гробът на баща ми”)

Задача 4. Напишете текст (с размер до три страници) на тема:

Свободата и справедливостта като най-голяма ценност.

Проблемът за нравствеността и красотата.

Човекът и човечността.